

at se, om denne Politik virkelig var en Neutralitetspolitik. Det har Interesse i to Henseender, dels en historisk Interesse, en Bedømmelse af de Herrers Virksomhed i Forhold til det Program, under hvilket de havde kæmpet sig frem til Magten, dels en Interesse for Fremtiden. Naar man spørger, om det var en Neutralitetspolitik eller en Opportunitetspolitik, er der en Ting, man først maa gøre sig klar, og det er, at Neutralitetspolitik kan føres paa flere Maader, enten en rent automatisk Neutralitetspolitik, der vender sig med alle Kræfter mod ethvert Angreb, ligegyldigt hvorfra det kommer, eller en Neutralitetspolitik, som overfor en Angriber stadig har den Tanke: Hvis det gaar saa galt, at vi ikke kan holde os udenfor Krigen, paa hvilken Side skal vi saa helst ende? Vi er alle sammen klare over, at vi helst ikke vil ende til nogen af Siderne; men at Overvejelser af den Art: hvor skal vi helst ende, har været fremme, kan man jo se af Beretningen om Dagene omkring den 5. August.

Det ærede Medlem Hr. P. Munch talte i Kommissionen om, at man i 1807 havde ført en Neutralitetspolitik, som førte en lige i Armene paa den Magt, som hele ens Politik havde stræbt bort fra. Det er een Ting. Den anden Ting er den, at det ærede Medlem førte en Samtale med den nuværende højt-ærede Statsminister, som staar refereret i Bilagene til Beretningen Side 164. Den nuværende Statsminister siger — jeg haaber, jeg har Formandens Tilladelse til at citere det — at „skulde vi i Krig, maatte Danmark træde ind paa engelsk Side“, og deroverfor siger det ærede Medlem Hr. P. Munch, at „vi skulde i hvert Fald ikke føre Krig, thi det var en Umulighed for Danmark; i alle Tilfælde var en Krig med Tyskland en fuldkommen Umulighed i enhver Henseende.“ Naar man sammenholder denne Udtalelse med den Erklæring, der blev afgivet af den danske Regering, at man i intet Tilfælde vilde slutte sig til Tysklands Modstandere, saa synes jeg, at man efterhaanden har en Linie, som viser, at Regeringen ikke kan have været fremmed for Overvejelser af, hvor man eventuelt skulde ende, og at man var ganske klar over, at man ikke vilde ende paa Tysklands Modstanderes Side, og derved falder der et interessant Lys over disse Dages hele Politik.

Overfor den historiske Vurdering af det, der skete, har den tidligere Udenrigsminister Hr. Erik Scavenius det Kriterium: det gik, altsaa var det tilladeligt. Og det kan til en vis Grad siges, at naar en Ting er gaaet, uden at der er blevet protesteret

derimod, har den altsaa vist sig at være forenelig med Neutraliteten. Jeg tror nu ikke, Ræsonnementet er helt holdbart, og jeg tror i hvert Fald, det vilde være ganske urigtigt, om man ad dette Ræsonnements Vej vilde søge at finde en Linie, hvorefter Danmark i Fremtiden kunde lægge sin Neutralitetspolitik. Det interessante Spørgsmaal med Hensyn til hele Mineudlægningen den 5. August 1914 er nemlig dette: kan den gentages?

Dér plejer det ærede Medlem Hr. P. Munch at sige, og det har han ogsaa gjort ved denne Lejlighed, at det afgørende er dette, at Mineudlægningen skete i Danmarks egen Interesse. Det afgørende med Hensyn til denne Fremstilling er imidlertid, at dette er ganske urigtigt, thi denne Egeninteresse opdagede vi først, efter at Tyskland havde henvendt sig til os. Og hvilken var denne Egeninteresse? Ja, det skulde være den at opretholde Forbindelsen mellem Landsdelene. Nu er det rigtigt, at Spørringen blev udlagt saaledes, at man Nord fra spærrede over det hele, og at man Syd fra spærrede det eneste Løb, som efter dansk Opfattelse var brugeligt for større Marinefartøjer; men der er ikke Spor af Tvivl om, at man Syd fra kunde have generet Overfarten over Bæltet ganske betydeligt. Det fremgaar ogsaa af den tyske Admiralstabs Værk, at man dernede saa saaledes paa det (*Wilmann*: Hvad siger Hr. Piper om det?). Det er rigtigt, som en æret Afbryder siger, at vort Partis Formand har underskrevet den Beretning, hvori det siges, at denne Handling neppe var forenelig med den ligelige Neutralitet, uagtet han selv var af den Opfattelse, at man burde foretage den. Jeg ser intet som helst forfærdeligt deri, thi der er ingen Tvivl om, at man i den givne Situation var nødt til at handle, som man gjorde; men dermed er det ikke givet, at det var ligelig Neutralitet. Vi maatte handle saaledes, fordi vi i Virkeligheden intet Valg havde, og det kan man meget vel erkende, selv om man hævder, at det for Fremtidens Skyld maa slaas fast, at dette ikke var ligeligt neutralt. Naar man ser, hvad der om dette staar i det tyske Admiralstabsværk, vil man ogsaa se, at der staar dér, at Danmark har nærmet sig os, det er det, vi har naaet; Forskellen mellem Danmark og Sveriges Stilling fremhæves, og det fremhæves, at man ikke ventede, at Danmark vilde gaa med til dette, fordi den internationale Opfattelse var i Strid med det, som her skete. Og saa siger det ærede Medlem Hr. P. Munch med dette vidunderlige Ræson-